

2018_09_03 Korkeakoulujen tietohallinto- ja ICT-ohjausryhmä

Korkeakoulujen tietohallinto- ja ICT-ohjausryhmän kokous 2018\3

- 3.9.2018 maanantaina kello 13:06-15:55, OKM, seminaarisali **Jukola**, Meritullinkatu 1, Helsinki
- Muistio, asialista ja liitteet: <https://wiki.eduuni.fi/x/F5MRB>

Muistio

1 Kokouksen avaus ja työjärjestyksestä päättäminen

- Hyvönen avasi kokouksen kello 13:06
 - Johtaja Hannu Sirén on jäänyt eläkkeelle 1.9. alkaen ja Jorma Karhu hoitaa hänen tehtävänsä toistaiseksi.
 - Korkeakoulutus ja tutkimus 2030 -vision työryhmien ehdotusten tulisi valmistua jo hyvissä ajoin ennen vuoden loppua. Työryhmien ehdotukset koottaisiin tiekartaksi. Korkeakoulujen tietohallinto- ja ICT-ohjausryhmän vastuualuetta koskevat erityisesti vision toimeenpanon tiekartalla tunnistetut alustakysymykset. OKM järjestää korkeakouluille seminaarin vision tavoitteista 21.9.
 - **Ammattikorkeakoulu-uudistuksen arvioinnin loppuraportti** julkaistaan syyskuun aikana
- Työjärjestys hyväksyttiin muutoksella, että käsitellään asialistan viides asia ennen neljättä. Raudasoja lisäsi ilmoitusasian Jatkuvan oppimisen digiloikkaa koskevasta seminaarista 5.11. korkeakoulujen IT-päivien yhteydessä Oulussa.

2 Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

- Hyväksyttiin **19.6. pidetyn kokouksen muistio** (liite 1)

3 Tutkimuksen tuen ja hallinnon viitearkkitehtuuri TUHA

- Walter Rydman esitteli TUHA-viitearkkitehtuurin hyväksyttäväksi julkaistavana osana yhteisiä arkkitehtuureja (liite 2, linkki arkkitehtuuriin).
 - Viitearkkitehtuuri on yliopistojen, ammattikorkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja rahoituksen ja tutkimuksen johdon asiantuntijoiden yhteistyön tulos. Työ toteutettiin alkuvaiheessa laajalla työryhmällä ja viimeistelyvaiheessa puheenjohtajan ja sihteerin ja muutaman muun toimesta. Anne Sunikka Aalto-yliopistosta ollut viitearkkitehtuuriyöryhmän puheenjohtaja työn viimeistelyvaiheessa.
 - TUHA-verkoston koordinaatioryhmä totesi kesällä, että arkkitehtuuri on nyt realistisella tasolla sellainen, joka voidaan esittää yhteisenä arkkitehtuurina hyväksyttäväksi.
 - Viitearkkitehtuurin ylläpitoa ja jatkotyöstöä varten ei erillistä työryhmää enää tarvittaisi vaan voitaisiin tukeutua esimerkiksi korkeakoulujen kokonaisarkkitehtuuri-työryhmään (KA-SIG).
- Viisi vuotta sitten työn alkuvaiheessa tutkimuspalvelut olivat hyvin homogeeniset, nykyisin ne ovat paljon pidemmälle eriytyneet eri tutkimusorganisaatioissa. Avoimen tieteen ja tutkimuksen edistäminen on ollut keskeinen muutostekijä tutkimuksen tuen ja hallinnon viitearkkitehtuurin kuvaamalla alueella, josta sitä koskevat osat on koottu erilliseen **Avoimen tieteen ja tutkimuksen viitearkkitehtuuriin**, joka on hyväksytty julkaistavaksi osana yhteisiä arkkitehtuureja (68/17.3.2016).
- Myös Avoimen tieteen ja tutkimuksen viitearkkitehtuurin alueella on nähtävissä päivittämistarvetta, esimerkiksi tutkimusaineistojen avoimen saatavuuden linjauksissa huomioitava tiedonhallinnon ja tietosuojan tuomat vaatimukset. Tieteellisten seurain valtuuskunnalla on avoimen tieteen ja tutkimuksen edistämisen koordinaatiovastuu. Opetus- ja kulttuuriministeriön johdolla eteneen omana kokonaisuutenaan pitkäaikaissaatavuuden ja arkistojen digitoinnin järjestäminen ja kuvaaminen.
- **(124) Hyväksytään tutkimuksen tuen ja hallinnon viitearkkitehtuuri julkaistavaksi osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen yhteisiä arkkitehtuureja (ka.csc.fi).** Jatkokehitystä tulisi pohtia sekä TUHA-verkostossa että Tieteellisten seurain valtuuskunnan avoimen tieteen ja tutkimuksen edistämistehtävän näkökulmista, jotta tavoiteltaisiin yhteistä kehittämisen suuntaa.

5 Katsaus tutkimuksen ja TKI-toiminnan palveluiden kehitykseen

- Pekka Lehtovuori esitteli Datanhallinnan ja laskennan kehittämisohjelma DL2021:n ja muut TKI-toiminnan kehityslinjat (liite 4)
- DL2021 ohjelmassa hankittavaa tallennuskapasiteettia pystytään kasvattamaan nopeasti käytön mukaan pienissäkin inkrementteissä; kyse ei ole datan loppusäilytyspaikasta vaan sitä varten on FAIR-datapalvelut.
- Verrattuna aiempiin "superkone investointeihin" datan hallinnan ja laskennan ohjelmallinen lähestymistapa muuttaa palveluarkkitehtuuria hyvin perusteellisesti. Skenaariot 3-6 ovat kokonaan uusia ja tyypillisesti myös palveluiden käytön piiriin tulevien tutkimuslaitosten esittämien tarpeiden mukaisia. Perinteisesti palvelut ovat keskittyneet 1-2 skenaarioon. Datanhallinnan ja laskennan kehittämisohjelman palvelutarpeiden skenaariot ovat siis:
 1. Large-scale simulations
 2. Medium-scale simulations
 3. Data-intensive computing
 4. Data-intensive computing using sensitive data
 5. Artificial intelligence
 6. Internet of Things (IoT) and data streams
- Palvelut on tarkoitettu ammattikorkeakoulujen, yliopistojen ja tutkimuslaitosten tarpeisiin. Tarkoitus ei ole erityisesti suunnata palveluita teollisuudelle, mutta esimerkiksi datan tuottaja voi olla teollinen prosessi. Esimerkiksi Opinnäytetöissä käytetään yritysaineistoja: yritykset voisivat tarjota aineiston yhteiseen ympäristöön tiettyyn käyttöön ja luvittaa käytön ja sen, miten ja kuinka kauan data voi olla käytössä. Nykyisellä rahoituspohjalla kehittämisohjelman tuloksena ei ole yritysten TKI-ympäristö, mutta elementit sellaisen mahdollistamiselle on kuitenkin mukana. Liäsätiöja on saatavilla yrityskäytöstä ja yritysten datan yhdistämisen mahdollisuuksista.

4 Kirjastojärjestelmien suhde korkeakoulutuksen ja tutkimuksen yhteisiin arkkitehtuureihin

- Westman esitteli ehdotuksen selvityksen tekemisestä kirjastojärjestelmien suhteesta ja yhteisistä yhteentoimivuuden vaatimuksista eri arkkitehtuurien alueella sekä esiselvityksen selvityksen taustaksi (liite 3). Taustalla Ideapankki-toimintamalli ja sieltä noussut idea esiselvityksestä kirjastojärjestelmien yhteentoimivuuden vaatimuksista erityisesti tutkimuksen, koulutuksen ja oppimisen näkökulmista. Tuloksena tämä esiselvitys, jossa ehdotetaan yhteentoimivuuden vaatimusten selvittämistä yhdessä.
- Yhteiset arkkitehtuureita, joihin kirjastojärjestelmät keskeisesti liittyvät, ovat:
 - Avoimen tieteen ja tutkimuksen viitearkkitehtuuri
 - Kansallisen digitaalisen kirjaston kokonaisarkkitehtuuri
 - Korkeakoulujen opiskelun ja opetuksen tukipalveluiden ja hallinnon viitearkkitehtuuri
 - Tutkimuksen tuen ja hallinnon viitearkkitehtuuri
- "Ilman yhteistä arkkitehtuuria, rakennetaan Tampereen ja Helsingin välille moottoritie ja junarata, eikä niitä voi jälkeenkään kytkeä yhteen. Tällä tasolla olisi syytä hankkia yhteinen moottoritie ja siten korkeakoulut voivat itse valita millaisen auton tai muun kulkupelin haluavat. Voi olla myös kimpapakyytejä."
- (125) Ohjausryhmä tunnistaa, että korkeakoulut päättävät oman strategiansa mukaan mitä tietojärjestelmiä hankkivat ja hyödyntävät. Ohjausryhmä pitää olennaisena oppijan, opettajan ja tutkijan prosessien sujuvuutta. Korkeakouluilla on tulevaisuudessa useita kirjastojärjestelmiä. Korkeakoulujen tueksi CSC selvittää yhdessä korkeakoulujen ja muiden toimijoiden kanssa, mitkä ovat keskeisimmät yhteiset kirjastojärjestelmien yhteentoimivuutta edellyttävät opiskelun, opetuksen ja tutkimuksen prosessit, ja niissä liikkuvat tiedot. Seuraavaan kokoukseen (19.11.2018) mennessä CSC kokoaa luettelon yhdessä korkeakoulujen ja muiden toimijoiden kanssa näistä prosesseista ja liikkuvista tiedoista ja muista rajapintavaatimuksista. Mahdollisesta laajemmasta selvityksestä päätetään tämän jälkeen.

6 Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen digitalisaation tiekartta

- Antti Mäki esitteli muutosehdotukset tiekartan Päätiedot-kerrokselle.
 - Ehdotukset näkyvät [tiekartalla](#) valitsemalla näkyville kerroksen *Päätiedot_luonnos*
 - Tiekartta <http://ka.csc.fi/>
 - Lista muutosesityksistä (liite 5, linkki) ja tiekartan hallintamalli (liite 5b, linkki)
- (126) Hyväksyttiin muutokset korkeakoulutuksen ja tutkimuksen digitalisaation tiekartan päätiedot -kerrokseen ([ka.csc.fi](#))
- Puusaari toivoi, että jatkossa tiekartan päätietojen muutoksista toimitettaisiin tiedot rehtoreiden jakelulistoille.

7 Asiat FUNET-työvaliokuntana

- Ohjausryhmän pysyvänä asiantuntijana Teemu Kiviniemi korvaa jatkossa Janne Kannerin Funet-palveluista vastaavan johtajan tehtävän siirryttyä Kiviniemelle.
- Teemu Kiviniemi esitteli Funet-palveluvalikoiman ([luottamuksellinen liite 6](#))

8 OKM:n CSC:ltä korkeakouluille hankkimat palvelut 2019-

- Haataja esitteli (liite 7)
- ICT-koordinaatio ja arkkitehtuuripalveluissa huomioitaisiin jatkossa selkeämmin korkeakoulutuksen ja tutkimuksen digitalisaation tiekartta [ka.csc.fi](#) ja uutena työkaluna Ideapankki. Keskustelua jatkettaisiin mahdollisten Ideapankista syntyvien ideoiden selvityksen rahoituspanostuksista.
- Toivottuja kokeiluja uusista palveluista voitaisiin rahoittaa, mutta silloin pitäisi säästää yhteisistä, jatkuvista palveluista rahan vapauttamiseksi. Olisiko esimerkiksi datainfrastruktuurin ja analytiikan palveluissa sellaisia, jotka voisivat siirtyä osittain tai kokonaan korkeakoulujen suoraan maksamiksi? Tällöin kyse olisi yhteisen infran päälle tarjottavista palveluista, kuten vaikuttavuustietopalvelu Arvon laajemmat integraatiot ja uudet käyttötarpeet korkeakoulukohtaisesti tai analytiikkapalvelut yhteisen tietöalustan päällä. Tällaisia on jo syntynyt, kuten julkaisutietojen syttöön Justus-palvelu.

9 Ohjausyhteistyön rakenteet ja Korkeakoulujen tietohallinto- ja ICT-ohjausryhmän toimikauden päättymisen 02/2019

- Ohjausryhmän tehtävät ovat jatkuvaa toimintaa:
 - kokonaiskuvan ylläpitäminen
 - kokonaisarkkitehtuurin ohjaus
 - OKM/KTPO-CSC-sopimuksen tarkastelu
 - Funet-työvaliokunnan tehtävät
- Ryhmän toiminnassa on huomioitava, että politiikasta johtuu aika ajoin uusia toimintoja, tehtäviä ja ohjausrakenteita, mutta tälle ryhmälle jää infrastruktuurit ja yhteentoimivat alustat ja rajapinnat. Ohjausryhmän vastuualuetta koskevat erityisesti vision toimeenpanon tiekartalla tunnistetut alustakysymykset.

10 Seurattavat asiat

- VM 21.8.2018: [Lausunnoille lähetetty tiedonhallintalaki tähtää julkisen hallinnon tietojen tehokkaampaan hallintaan](#)
- Ohjausryhmä on keskustellut Suomi.fi-palveluun kuuluvien tunnistuspalveluiden käyttöoikeuden rajaamisesta vain hallintotehtäviin (114/25.4.2018). AAPA ja FUCIO-verkostot pystyivät nostamaan näkökulman esille VM:n raporttiin 9.8.2018 [Sähköinen asiointi: Selvitys sääntelyn nykytilasta sekä kehittämistarpeista ja -vaihtoehtoista](#)
- Yhteinen lista: <https://wiki.eduuni.fi/display/CSCTIES/Seurattavat+asiat>

11 Muut esille tulevat asiat

12 Ilmoitusasiat

- 5.11.2018 [JATKUVAN OPPIMISEN DIGILOIKKA JA TARVITTAVAT TYÖKALUT](#) korkeakoulujen IT-päivien esipäivän ohjelmassa
- 6.-7.11. [KORKEAKOULUJEN IT-PÄIVÄT OULUSSA](#)

13 Seuraava kokoukset

- Kokous 2018 / 4, 19.11. ma kello 13-16
- Kokous 2019 / 1, 23.1. ke kello 9-12

14 Kokouksen päättäminen

- Hyvönen päätti kokouksen kello 15:55.

Liitteet

File	Modified
PDF File 2018-09-03_Liite_1 muistiolounnos 2018-06-19 Korkeakoulujen tietohallinto- ja ICT-ohjausryhma.pdf	Aug 23, 2018 by Antti Mäki
Microsoft Word Document 2018-09-03_Liite_6 Kirjastojarjestelmien yhteentoimivuusvaatimuksia koskeva esiselvitys.docx	Aug 23, 2018 by Antti Mäki
Microsoft Powerpoint Presentation 2018-09-03_Liite_2 Tutkimuksen tuen ja hallinnon viitearkkitehtuuri TICTOR 3.9.2018.pptx	Sept 03, 2018 by Walter Rydman
Microsoft Powerpoint Presentation 2018-09-3_Liite_4 Katsaus tutkimuksen ja TKI-toiminnan palveluiden kehitykseen.pptx	Sept 03, 2018 by Pekka Lehtovuori
Microsoft Powerpoint Presentation 2018-09-03_Liite_7 KTPO-CSC vuosisopimuksen painotuksia 2018 ja 2019.pptx	Oct 17, 2018 by Antti Mäki

[Download All](#)

Kokouksen osallistujat

Jäsenet

- Ilmari Hyvönen, ylitarkastaja, opetus- ja kulttuuriministeriö (ryhmän puheenjohtaja)
- Juha Haataja, opetusneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö (ryhmän varapuheenjohtaja)
- Jaana Backman, tutkimuspalvelupäällikkö, Itä-Suomen yliopisto
- Kati Hagros, CDO, Aalto-yliopisto
- Airi Hirvonen, opiskelijapalveluiden päällikkö, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu
- Ari Ilkka, tietohallintopäällikkö, Jyväskylän ammattikorkeakoulu
- Matti Keränen, yksikön päällikkö, Ilmatieteen laitos
- Anu Nuutinen, johtava tiedeasiantuntija, Suomen Akatemia
- Manu Pajuluoma, tietohallintojohtaja, Lapin yliopisto
- Pertti Puusaari, rehtori, Hämeen ammattikorkeakoulu
- Eva Maria Raudasoja, johtaja, Oulun yliopisto
- Ilkka Siissalo, tietohallintojohtaja, Helsingin yliopisto
- Juha Venho, tietohallintopäällikkö, Turun ammattikorkeakoulu
- Stina Westman, johtaja, CSC - Tieteen tietotekniikan keskus Oy

Asiantuntijat

- ~~Janne Kanner, johtaja, CSC - Tieteen tietotekniikan keskus Oy~~
- Teemu Kiviniemi, johtaja, CSC - Tieteen tietotekniikan keskus Oy
- Pekka Lehtovuori, johtaja, CSC - Tieteen tietotekniikan keskus Oy
- Antti Mäki, johtaja, CSC - Tieteen tietotekniikan keskus Oy (ryhmän sihteeri)
- Walter Rydman, koordinaattori, CSC - Tieteen tietotekniikan keskus Oy
- ~~Anne Sunikka, palvelupäällikkö, Aalto-yliopisto~~

Asialista

1 Kokouksen avaus ja työjärjestyksestä päättäminen

2 Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

- [19.6. pidetyn kokouksen muistiolounnos \(liite 1\)](#)

3 Tutkimuksen tuen ja hallinnon viitearkkitehtuuri TUHA

- ~~Anne Sunikka~~ ja Walter Rydman esittelevät TUHA-viitearkkitehtuurin hyväksyttäväksi julkaistavana osana yhteisiä arkkitehtuureja ([liite 2](#), [linkki](#) arkkitehtuuriin, [ppt](#)).

4 Kirjastojärjestelmien suhde korkeakoulutuksen ja tutkimuksen yhteisiin arkkitehtuureihin

- Westman esittelee ehdotuksen selvityksen tekemisestä kirjastojärjestelmien suhteesta ja yhteisistä yhteentoimivuuden vaatimuksista eri arkkitehtuurien alueella sekä esiselvityksen selvityksen taustaksi ([liite 3](#))
- Yhteiset arkkitehtuurit, joihin kirjastojärjestelmät keskeisesti liittyvät
 - Avoimen tieteen ja tutkimuksen viitearkkitehtuuri
 - Kansallisen digitaalisen kirjaston kokonaisarkkitehtuuri
 - Korkeakoulujen opiskelun ja opetuksen tukipalveluiden ja hallinnon viitearkkitehtuuri
 - Tutkimuksen tuen ja hallinnon viitearkkitehtuuri

5 Katsaus tutkimuksen ja TKI-toiminnan palveluiden kehitykseen

- Pekka Lehtovuori esittelee Datanhallinnan ja laskennan kehittämisohjelma DL2021:n ja muut TKI-toiminnan kehityslinjat ([liite 4](#))

6 Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen digitalisaation tiekartta

- Antti Mäki esittelee muutosehdotukset tiekartan Päätiedot-kerrokselle.
- Ehdotukset näkyvät [tiekartalla](#) valitsemalla näkyville kerroksen *Päätiedot_luonnos*
- Tiekartta <http://ka.csc.fi/>
- Lista muutosesityksistä ([liite 5](#), linkki) ja tiekartan hallintamalli ([liite 5b](#), linkki)

7 Asiat FUNET-työvaliokuntana

- Teemu Kiviniemi esittelee Funet-palveluvalikoiman ([luottamuksellinen liite 6](#))

8 OKM:n CSC:ltä korkeakouluille hankkimat palvelut 2019-

- Haataja esittelee ([liite 7](#))

9 Ohjausyhteistyön rakenteet ja Korkeakoulujen tietohallinto- ja ICT-ohjausryhmän toimikauden päättymisen 02/2019

- Keskusteluasiasia

10 Seurattavat asiat

- VM 21.8.2018: [Lausunnoille lähetetty tiedonhallintalaki](#) tähtää julkisen hallinnon tietojen tehokkaampaan hallintaan
- Yhteinen lista: <https://wiki.eduuni.fi/display/CSCTIES/Seurattavat+asiat>

11 Muut esille tulevat asiat

12 Ilmoitusasiat

- 6.-7.11. Korkeakoulujen IT-päivät Oulussa
- JATKUVAN OPPIMISEN DIGILOIKKA JA TARVITTAVAT TYÖKALUT 5.11.2018: <https://www.oamk.fi/fi/tietoa-oamkista/tapahtumat/korkeakoulujen-it-paivat-2018/esipaiva/>

13 Seuraava kokoukset

- Kokous 2018 / 4, 19.11. ma kello 13-16
- Kokous 2019 / 1, 23.1. ke kello 9-12

14 Kokouksen päättäminen